

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՓԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

Kalemkarian Mechitaristengasse
Nº 4 Vienne

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ներկայ 1898 թվականի
Պուլկարիոյ համար տարեկան 12 ֆրանկ
» » վեցամսեայ 6 »
Արտասահմանի » տարեկան 14 »
» » վեցամսեայ 7 »
ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐԵԼԻ

Համակ դրամ եռայնի դրիկ հետեւեալ հասցեով
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՓԱՂԱՔԱՆԿԱՆ
Редакция на вѣстникъ
„Иравункъ“
ВАРНА (България).
Rédaction du journal
„Iravounk“
VARNA (Bulgarie)

Խոնարհութեան ուղղեալ գրութիւնք
էս լինի դրիկիւր եւ յարմար դասուած
ներքեւիւն կը հրատարակուին անբող-
ջովիւն կամ մասամբ:
Իրանուցման տողը 20 սանթիմ. երե-
փեւ աւելի անգամներու համար 20 0/0
գեղջ կը լինի:

ՈՒՍՈՒՄ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

Գ.

Մեր արտասահմանի թերթերը մատնանիւ կը ներկայացնեն Ռուսիոյ հակահայ սուղութիւնը եւ կը նպաստեն հակառուս զգացումներու տարածման հայ ժողովուրդին մէջ: Այս քանով սակայն մամուլը միայն մեծ չարիքի մը գոյութիւնը ցոյց տուած կը լլայ. հարկաւոր էր նաեւ ուսումնասիրել չարիքը բառնալու կամ մեղմացնելու միջոցները: Ամէնքս ալ արդէն համոզուած ենք թէ Չարին աչքէն ելած ժողովուրդը մըն ենք այսօր եւ անոր կառավարութեան անուղղակի եւ սքողուած հալածանքին ենթակայ: Այս ճշմարտութիւնը ալ ապացուցուելու պէտք չունի: Ժամանակ է որ, կը կրկնենք, դարման մը փնտռենք չարիքին, որպէս զի չունչ մը առնել կարեւոր է: Եւրոպայէ լքուած, Անգլիայէ յուսախաբ, թուրքէն հալածուած եւ նոյն իսկ Պարսկաստանի մէջ իր անդորրութիւնը կորուսած հայ ժողովուրդը նոր, անգին ոգեւորութեամբ պիտի լինուի, իր անօրինակ ձախորդութեանց տուկալու համար բարոյական մեծ կորով մը պիտի զգայ, ապագայի յոյսին վերարժարեալով պիտի խանդավառուի: Դա վաղեմի ան օրը ուր իմանայ թէ ինք գոնէ հիւսիսային անդի կայսրութեան բարեացակամութիւնը կը վայելէ:

Այդ օրը տեսնելու համար հայ ժողովուրդը պատրաստ է զոհուիլ: Նոյն իսկ իր ամենէն մեծ փափագներուն մէջ մասը, հրաժարելով ի հարկին իրը նկատելէ եւ իր ձեռք անցնելու աշխատելէ Հայաստանի այն մասը, զոր Ռուսիա որոշած է գրաւել եւ իւրացնել առաջին ընդհարումէն ետքը զոր պիտի ունենայ թուրքիոյ հետ: Մեր ներկայ ամենատխուր վիճակին մէջ այնքան պէտք ունինք գոնէ մէկ կողմէ յոյս մը ունենալու, արտաքին օգնութիւն մը ակնկալելու որ ստիպուած ենք ատոր սիրոյն համար ծանր զոհողութիւններու յանձնառու ըլլալ: Իսկ միայն մեր ներքին ուժերով, առանց արտա-

քին պաշտպանութեան, եւ թուրքիոյ ու Ռուսիոյ հակառակ, մեր ազատութիւնը ձեռք ձգելու կարելիութեան ժողովուրդը այնքան կը հաւատայ որքան անկրօն մարդը՝ հրաշքներու գոյութեան:

Գ.

Փոքր Ասիոյ մէջ շահ փնտռող տէրութեանց վրայ նոր մըն ալ աւելցած է որուն ծրագիրները տըրամադեալէս կը հակառակին ուսմանիս որուն կայսրը քանի մը ամիս ետքը Եւրոպայէս եւ անկէ կ'Պոլսի պիտի երթայ, կը սպառնայ լուրջ արգելք մը դառնալ ուսական յառաջխաղացութեան փոքր Ասիոյ մէջ: Հաւանական կերեւի որ Հայերս կարենանք որոշ պայմաններու տակ, օգտուել այս նորածին ուսակցիւման հակառակութենէն, մեր նիւթական եւ բարոյական սթեբիլ ծանրութիւնը նետելով կշիռն ուսական նօթարին մէջ: Ռուսիա իր բոլոր ահաւոր զօրութեամբ կրնայ մեղի պէս տըրկար ժողովուրդի մը իսկ պէտք ունենալ հոն ուր ուրիշ տուր մը չկայ՝ քաղաքական ծրագիրներով ոգեւորուելու եւ ըստ այնմ գործելու՝ մեղի չափ ընդունակ եւ յարմար:

Ռուսիա որ իր ազգեցութիւնը տակաւ մինչեւ Միջերկրական տարածելու կը միտի, ենթագրելի չէ որ իր գիւտանգիտական խաղերուն ի նպատակ մեղի գործածելու պէտք չունենայ: Ասոր համար սակայն պէտք է որ կարենայ վստահիլ թէ մենք պիտի ձգտինք իրեն օգտակար ըլլալ, համոզուած ըլլալով որ պէտք ունինք իր պաշտպանութեան:

Ասով ուսական շահերու ծառայած պիտի ըլլանք անշուշտ սակայն փոքր ազգութիւններու հակառակորդին է մեծ տէրութեան մը շահերուն մէջ փնտռել իր սեփական շահերն ալ: Նոյն իսկ ինքնավար փոքր պետութիւններու վիճակուած է այս դիրքը մեծ տէրութիւններուն հանդէպ: Ոչ մէկ տէրութիւն առանց շահու մը ակնկալութեան, միայն մեր սեւ աչքերուն համար յանձն կուան մինչեւ

իսկ Դրան ուղղեալ ծանուցագիր մը խմբագրելու յոգնութիւնը: Առեւտուր մըն է պարզապէս ինչ որ տեղի կ'ունենայ միշտ քաղաքական աշխարհին մէջ պաշտպանելին եւ պաշտպանին միջեւ:

Երկուքն ալ իրենց հաշիւը պէտք է գտնեն այդ յարաբերութեան մէջ, որ չի կրնար գոյանալ առանց այդ պայմանին:

ՆԵՐԿԱՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ

Ամերիկեականիական պատերազմը, ինչպէս կերեւի, իր ծանրակշիռ հետեւանքները պիտի ունենայ եւրոպայի քաղաքականութեան համար:

Ամերիկան ալ եւս լոկ առասպելական հարստութիւններու, զարմանալի գիւտերու, եւ կամ աւետարանը հեթանոսներուն քարոզելու համար խելօք եւ բարի պատուելիներ զրկող երկիրը ըլլալէ պիտի դադրի: Անիկա իրեւ զէնքի գործածութեան մէջ ալ ճարտարօրէն եւ հերոսաբար կուրի գիտցող ազգ՝ զփաղգաբար թէ բարեազգաբար, պիտի դադրի խաղաղ եւ կուտուրական տարր մը ըլլալէ, եւ քիչ առնէն իրեն թիկունք ունենալով հզօր նաւատորմի մը, պիտի մտնէ քաղաքական մեծ կռուարանը:

Մ. Չառնսի Տէփիւ, Միացեալ Նահանգաց ամենէն մեծ ատենադարձը որուն ձայնը միշտ զօրեղ ազգեցութիւն մը ունի Ամերիկայի հանրային կարծիքին վրայ, պատերազմին սկիզբը Մոնրոյի վարդապետութեան շերտ ջատագով մըն էր: Յիշեալ վերջերս Եւրոպայի մէջ ճամբորդութիւն մը կատարելով տեսաւ թէ հոն ընդհանուր թշնամական զգացում մը կայ Ամերիկայի դէմ: Ասիկա ինք կը վերագրէ ցեղային, վաճառականական եւ արքայական տուներու մասնաւոր շահերուն: Ամերիկան ամենէն տհալիւ մըն ունի եղած է եւրոպական ճարտարագործութեանց: «միակ ազգը, կըսէ, որ չվերջովի եւ մեր մընը մէն չվախտար՝ Անգլիան է»:

Անգլիական քաղաքագէտներէն

ոմանք իրեն այսպէս խօսած են: «պահեցէք փիլիպեան կղզիները, եւ մեղի հետ միացէք Չինաստանը բաժնելու»: ուրիշներ ըսած են: «պէտք է միանաք եւրոպական գոնցերթին: իրաւ ան բազմաժախս բան մըն է, բայց դուք չէք կարող Արեւելեան պետութիւն մը դառնալ առանց այս խումբին մէջ մտնելու: մեր կառավարութեանց շահերը միշտ համանման պիտի ըլլան եւ փոխադարձ օգուտնիս անհաշուելի»: Այս եւ ասոր նման տեսութիւններ բոլորովին փոխած են Չառնսի Տէփիւի հայեացքները: Նա կը վերագառնայ հայրենիք իր ազգեցութիւնը գործադրելու ինպատկը նոր գաղափարներուն որ «զինուորականութեան» նպատաւոր են:

Տարակոյս չկայ թէ Ուաշինգթոնի քաղաքագէտները հեռանդկաւ ծրագրով մը ձեռնարկեցին այս պատերազմին: Գուպան մահամբձ ազգի մը ստացուածքն է: կրնար ուրիշի կեր ըլլալ: Այն արգասաբեր կղզի մըն է Ամերիկայի մօտիկ, եւ խոշոր դրամազուլններու պատուական շահաստան մը կրնայ ըլլալ: Փիլիպինները, թէ պէտ շատ հեռի՝ մօտիկ են Չինաստանին ուր եւրոպական տէրութիւնները յառաջարան կողոպուտէ մը վերջ՝ զրգուած ախորժակով անքթիթ զերար կը դիտեն, վերջնական աւարառութեան ժամը հնչած ատեն՝ ամենալաւ պատանները յափշտակելու համար: Ամերիկայ չկարողացաւ մասնակցել առաջին կողոպուտին, վասն զի հեռուէն բողբ մը միայն զրկեց, որ չզօրեց պէտք էր մօտէն խօսիլ զրահապատ բռնեցք մը ցոյց տալով:

Իբրեւ առաջնակարգ հողագործական երկիր, հարստութեան բռնական անսպառ աղբիւրներով, իր ահագին տարածութիւնովը որուն վրայ երկրագնտի ամբողջ բնակչութիւնը կարող է հեղուկութեամբ տեղաւորուիլ, իր մտացի եւ կորովի ժողովուրդովը, Ամերիկան Ռուսիայէն աւելի ուժեղ եւ անխոցելի երկիր մըն է: Եւրոպական տէրութիւնները փառասէր եւ նեն,

գաւոր դրացիներու պատճառաւ իրենց սահմանադրութիւններու վրայ հարկադրուած են մեծամեծ եւ բազմաթիւ բանակներ պահելու յայտնի լայնածաւալ ծովերով մեկուսացած եւ պաշտպանուած մնալուն բանակի մը պէտք չունի։ Ամերիկա հսկայ, աննիւթ բովմըն է որուն մէջ բազմալեզու ժողովուրդներ կուգան կը հալին ու նոր խտէյով կը վերածնին։ Տարուէ տարի իր հազարաւոր ուսումնաբաններէն դուրս թափող օրերդըներու եւ տղամարդոց լէգէոնները, նաեւ հանրային կեանքի մէջ գեղեցիկ սեւերն ունեցած անգլիէ մասնակցութիւնը, որը յառաջդիմութեան հոսանքին արագութիւնը կը կրկնապատկէ, այս կենսունակ եւ կայտառ ազգին կընծայեն աշխարհի ապագայ պատմութեան մէջ կատարելիք փառաւոր գերի մը գրաւակներ։

Պատմութեան բեմին վրայ դարերէ հետէ ներկայացող խաղը խաղաղութեան ուրիշ բան չէ, բայց եթէ համալուսականութեան եւ Անգլո-Սաբոնոսի ցեղի աշխարհի տիրապետութեան համար միմեանց դէմ մղած խուլ եւ մշտնադատ պայքարը։

Եթէ ապագայի մեծագոյն կընդունենք ծովու վրայ տեղի պիտի ունենան, ինչպէս Ռուս գիւտնադէտ մը գիտել տուած է, Անգղիա եւ այն երկրասարդ ու մեքենագէտ ամերիկեան դաշնակիցը զոր շահիլ կը ջանայ, կարճ ժամանակի մէջ կարող են ի հանդէս բերել ծովային ահաւելի ոյժ մը եւ պողպատի ծանրութեան ներքեւ փշրել ամբողջ Եւրոպան։

Ահաւասիկ գոռոզ Սպանիոն թեւակտուր եղած, Աւստրիա-Հունգարիան «հիւանդ մարդուն» բաղդակից, Իտալիան աղքատ, Գերմանիան միջոցառումով ախտաքցած, Գաղիան ապականած, Եւրոպան բոնցեւթը մօտ է լուծուելու։

ՊԵՏՐՈՍ ԵԱՆՇԵԱՅԻ ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ

(2)

Շանչեանցի ամեն գովեստէ վեր, առաքինի գործերն ցոյց կուտան թէ՛ նա եղած է մի եղական, եւ վիհոգի անձ, տոգորուած, վառուած կրօնի, եկեղեցւոյ եւ ազգի սուրբ զգացումներով։ Կայրենեաց իբր մի անձնուէր եւ գործօն դաւանին, հայութեան բարձրացումն նորա բարոյական եւ իմացական դաստիարակութեան մէջ փնտրուած է։ մարդկութեան՝ երկրի եւ յաւիտենականութեան մէջ ունեցած կոչման գիտակ՝ նա ապրած է իբր մի բարոյական վերանորոգիչ, իբր մի ընտիր յեղաշրջող։

Պետրոս Շանչեանց 1818ին ծնած է Թիֆլիզ, Վրաստանի ազնուական տոհմէ։ Վրաց իշխանութեան գանձապետ Սառմ Գիվիլի կրտսեր որդին է։ Ներսէսեան զարդոյն մէջ իւր տարրական կրթութիւնն ստանալէ եւ ժամանակ ա՛յլ Թիֆլիզի միջնակարգ յաճախելէ վերջ, ի Մոսկուա Լազարեան ճեմարանին մէջ կը շարունակէ իւր ուսումն եւ ապա նոյն քաղաքի համալսարանը կը մտնէ։ հուսկ յետոյ յաջորդաբար կ'ալցելէ եւ կ'ունկնդրէ ի Վիեննա, Վի-

նոր խմբակցութիւններ կազմուելու վրայ են։ Երբեակը մեծ ճիգեր կը թափէ անուղղայ թուրքերին կապելու։ Ամերիկայի եւ Անգլիոյ միջեւ դաշնակցութեան մը հիմունքները կը գրուին։ Կուսենանք երեք նիգակակցութիւններ։ Ռուսիան այլ եւս չկրնար միջազգային քաղաքականութեան մէջ գերակշիռ ձայն մը ունենալ։ Գիւտնադիտութեան օրակարգի խնդիրները հաւանականաբար այլ եւս չի պիտի ձգձգուին, այլ արագ արագ պիտի լուծուին, ընդհանրապէս նորագոյն դաշնակցութեան շահերուն համաձայն, վասն զի անոր գոնուած կողմը պիտի ըլլայ միշտ առաւելալիցութիւնը։

Թուրքիա Գերմանիոյ կռթնած է զօրացած, սկսած է գրգռել Ռուսիոյ նախնան ու ատելութիւնը։ Ռուս գիւտնադիտութեան հաշիւները ի դերու ելան աղատ Պուլկարիոյ մասին։ «Երկրորդ Պուլկարի» մը չհաստատուելու համար անոր առած քայլերը հաւասարապէս ձախողութեան հանդիպեցան։ Քանզի թէպէտ հայը ջարդուեցաւ, բայց թուրքը զօրացաւ եւ վիլհելմի հովանաւորութեան ներքեւ կարող է դառնալ 1877էն շատ աւելի ահաւոր թշնամի մը։

ԽՕՍԻ ՀԱՍԿԱՆՔ

(Շար. նախորդ քիւն եւ վերջ)

Չեմ ուզիր հաւատալ թէ Շարժում նմանօրինակ դեր մը կատարելու կարող է գիշանիլ եւ սակայն ճշմարտութիւն մը մերկապարանոց հրապարակելու համար իր ցոյց տուած չկամէութիւնն ու խաբիւսփութիւնը, բուն խնդիրը մոռցնել տալու համար իր բռնազբօսիկ ճիգերը ու ուրապոյտ թափառումները, գայթակղեցուցիչ կը գտնեն։

Դաշնակցականներ կըսեն թէ Արփարը մատնիչ է, եւ իրենք «հաղին

նետիկ, Բարիզ համալսարանական դասախօսութեանց։ Կ'արժէ յիշել թէ ի Բարիզ 1848ին յեղափոխական մասնախմբոց ժողովներուն մասնակցած է։

Թէպէտեւ հմուտ եւ բանիբուն Շանչեանցի համար ինչպէս ի Ռուսիա, նոյնպէս եւ Եւրոպայի լուսաւորութեան ոստայններու մէջ ասպարէզներ չէին պակսիր, սակայն նա 1849ին Թիֆլիզ կը դառնայ Երանաշնորհ ներքեւ կաթողիկոսի հիմնած վարժարանի տեսչութիւնն ստանձնելու, համակերպելով Հայրապետին առաջարկութեան։ այլ իւր այդ պաշտօնն կսկսի կանոնադրապէս շարունակել միայն 1851ին, երբ երկրորդ անգամն լինելով ընդունած է Ներսէսեան դպրանոցի տեսչութիւնն, վարժարանի հոգաբարձութեան թախանձալի հրաւիրանաց տեղի տալով։

Շանչեանց իբրեւ ուսուցիչ, եղած է մի ընտիր բարոյախօս, հմուտ հին եւ նոր իմաստասիրաց, եւ ամենէն նշանաւոր զրադիստաց գրութեաներուն, ունկնդիրներ հմայող լեզու մ'ունի։ դասախօս մ'է՛ մեքի եւ սրճի հազարաւոր սրտիկ հոգով սրբաւարդութեամբ։

Իբրեւ տեսուչ, նա ցոյց տուած է՝

զոհաբերութեամբ» ձեռք ձգուած տուքիւմներ ունին։ շատ լա՛ւ։ Հնչակեանները իրենց ընկերին վրայ կասկածելու պատճառ մը չունին եւ կը պահանջեն ամենայն իրաւամբ եւ արդարութեամբ որ վաւերաթուղթերը մէջտեղ հանուին։

Արփարը ինքն է որ գնահատելի քաջութեամբ առաջ կը նետուի, զըրպարտիչ, մարդասպան կ'անուանէ իր հակառակորդները, եւ կը պահանջէ որ պատուոյ ատենին մը մէջ քննութիւն մը բացուի։

Ասկէ աւելի արդար պահանջ, աւելի կարուկ ու գիւրին ճամբայ կա՞յ արդեօք։

Բայց Շարժում արդարութիւնը՝ ճշմարտութիւնը չէ որ կուզէ գտնել։ Իր խելքը, միտքը ուրիշ տեղ է։ Կ'երեւի ուխտեր է որ Արփարը Հնչակեաններէն բաժնէ։ «Եղբայրասպան կոխ» կը հրատարակէ, «Պատակաւիչ ոգի»ներ կը ստեղծէ, յորդոր կը կարգայ, «Երկաթ» կը գրէ, առանց իմաստի, առանց կապակցութեան։ Չէ՞ մի որ թիթթը իրենն է։ Սակայն ինչ ալ ընէ, պէտք է վստահ ըլլայ որ ժողովուրդին ողջամիտ մասը արամաղիք չէ խառնելու եւ խնդրէն չեղելու, վասն զի համոզուած է որ երկարատեւ, անիմաստ ու վնասակար կռիւներուն վերջ մը տալուն ճամբան, վճռական միջոցը Արփարը հրաժարեցնելը չէ։ Առիթաւ ներքին խնդիր մըն է որուն վրայ Հնչակեան կուսակցութիւնը մտածած է անուշտ։

Պէտք է խոստովանիլ որ ուր ալ երթայ Պ. Արփարեան, հնչակեան ըլլայ կամ չըլլայ ինքը, պաշտօնապէս գրէ կամ թէ անպաշտօն կերպով, խընդիրը՝ հետեւապէս եւ վէճը, կայ ու պիտի մնայ, քանի որ ընդհանուր բարոյական խնդիր մըն է եւ հանրային տեսակէտով ծանրակշիռ կարեւորութիւն մը ունի։

Աւելորդ է, ապարդիւն է, անիմաստ է ուրեմն ոլոր, մոլոր ճամբաներ ընտրել, զորքը փաստաբանական ձեւով քաշքշել, եւ «ըսի-ըսաւ»ներով զլուխ ունեցնել։

Ըսած եմ, կը կրկնեմ. հարցը պարզ է։

— Կա՞մ դաշնակցականները իրենց մէջ անխիղճ զրպարտիչներ ունին, եւ կամ՝ հնչակեանները դաւաճան պարագլու մը ընտրած են իրենց։ Ահա թէ լինչ է լուսաբանելիք մութ կէտը։

բարոյական բարձր դաստիարակութեան յառաջ բերած արդիւնքն. օրինակելի կարգապահութեան, պարկեշտութեան, հնազանդութեան վարժեցնելով ըզրոր ուսանողներն եւ մանաւանդ ուսուցիչներն պարտաւորելով վարժիլ եւ գործադրել դաստիարակութեան նոր, մանկավարժական եղանակներն։ Կենսագրութեան մէջ պատմութիւններ կան վարժապետներու եւ աշակերտներու առ ուսուցչի տածած սէրն եւ յարգանքն վեր հանող, պատմութիւններ խիստ ուշագրա՛ւ, զի ցոյց կուտան մարդու կատարելութեան նկատմամբ, բարոյական դաստիարակութեան ունեցած մեծ զօրութիւնն։

Որպէս ընկերական մարդ եւ քաղաքացի, Շանչեանց հեղինակութիւն մ'է եղած, որու խորհուրդներուն դիմած են նոյն իսկ պիտական անձինք. Պ. Գ. Իլմիրեանց ըսած է նորա համար. «նա ամեն համալսութեանց զարդն էր եւ իւր բաղձնալից մանի հայեցումներով ու նկատողութիւններով օգտակար՝ ամեն հասարակային հարցերի մէջ»։

Բարձրաչ. կենսագիրն, իւր եղական ուսուցչի ընկերական կեանքն նկարագրելու ստեն՝ յիշած է եւ մի գէպք. երբ Շանչեանց Թիֆլիզէն կը մեկնէր

Գործը չուտով կը վերջանայ եթէ քննենք, վերջացնել համարձակինք ամենէն շիտակ ու կտրուկ միջոցով, որ է պատուոյ ատենը։ Ասկէ անդին ուրիշ ինչ ալ գրէ Շարժում, միմիայն քաշքշուքներ են զորս հասարակութիւնը մտիկ ընկու պէտք չունի։

Հերի՛ք ձգձգութեանով խաբիւսք ժողովուրդը։ Ասկէ մօտ 2 ամիս առաջ, Վառնա, տեսնուեցայ Դաշնակցական ծանօթներու հետ որոնց մօտ կը գըտնուէին նաեւ Շարժումի երկու խումբագիրները։ Այս վերջիններն էին որ ամեն բանի տեղեակ մարդու մը վրէտահոլութեամբ ըսին թէ «մէկ ամիսէն ամեն բան անպատճառ հրատարակուած պիտի ըլլայ»։ Ո՛ր մնացին այդ հրատարակութիւնները, մինչեւ ե՛րբ պիտի սպասենք. չե՞ն բաւեր 3 տարուան զլուկի, անիմաստ քաշքշուքները։ Անոնք որ չպիտի կրնան առաջ նետուիլ, բաց ճակատով դատուիլ, բնականաբար դատապարտուած են լուրու, կարմրելու միայն։ Բաւական չէ սուտ մը գըլորցնել, զրպարտութիւն մը հիւսել, քանի մը տող մրտախ. պէտք է մտածել որ մէկ օր հաշիւ կը պահանջեն մեզմէ մեր ըսածին ու գրածին համար։ Վասն զի ինչ որ ալ կարծեն շատեր, ինչքան ալ պատուութի Շարժում, հայ հասարակութիւնը իր մէջ կը պարուհակէ լուսաբան տարրեր օրոնք ընդունակ չեն կոյր գործիք դառնալու, հաւատաքնական պիղծ ու վայրագ ըսկզբունք ընդգրկելու։

Դրական փաստ եւ իրականութիւն. ահա՛ ողջամիտ մարդոց ուղեցոյցը։

Բացատրութիւն մը չեմ ուզեր մոռնալ։

Հրանդ կարող է շատ շատ կասկածել ընկ Արփարը, պարմանալ որ իր գրածներու ստուգութիւնը քննելէ յետոյ քացարձակապէս ճշմարիտ գրանք գտնուէ։ Հիմա հարցում մը միայն ունինք. Ո՞վ քննեց Հրանդի ըսածները, ո՞վ ամբաստանեալէն բացատրութիւն մը պահանջեց եւ ո՞վ կարող է երաշխաւորել Հրանդի խօսքերուն ճշգրտութիւնը։ Բայց Շարժում պէտք չունի յոգնելու պարագ պիղծ եւ կերեւի ուղիղ ճամբէն խոտորիլը կը սիրէ։ Բա՛րով երթայ ուրեմն։

ՎԱՆԱՆ ԵԱՆՇԵԱՅԻ

գէպի Բէթրսպուրկ, ուղեւորաց մէջ կը գտնուէր ի մօրէ հայ վրացի Հերակլ արքայազունն, որ շատ կը թախանձէ եւ կը յաջողի իւր թանկագին դաշոյնն փոխանակել Շանչեանցի պարզ դաշոյնին հետ։

Ապա կ'աւելցնէ Մուրատեանց Սըրբաբան. «Ի՛նչ խօսքեր անցան այս բաժանման պահուն, չեմ կարող մի առ մի գրել։ Ընթերցողաց խորհրդածութեան եմ յանձնուած՝ այս բազմազան գէպքն, Բ՛նչ էր խորհրդաւոր շարժառիթն, որ արքայազունն իւր դաշոյնն փոխանակում էր մի առաքելի քաղաքացու, մարդկութեան մի անունաւ դաստիարակի դաշոյնին հետ. . . . Արդեօք կամենում էր հասկացնել՝ թէ ընկած ազգերու կանգնուումն կախուած է բարոյական սպառազինութիւնէն եւ ո՛չ լոկ նիւթականէն. . . .»

Որպէս Աստուածային եւ մարդկային սիրով վառուած քրիստոնեայ, Պ. Շանչեանց «ինչպէս որ մի գեղատիպար էր մարդկային ընկերականութեան, նոյնպէս մի հոգեւոր շնորհալուստիչ քրիստոնէական բարեպաշտութեան»։

(Շարունակելի)

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Աղիքսանդրիա, 6 օրվա ժողովի
Մշակի Կ. Պօլսոյ թղթակիցը
«Գիրուկ» ստորագրութեամբ թղթ-
թակցութեան մը մէջ իրարման
Սրբազանի առաջնորդական ընտ-
րութեան մասին խօսելով կը յայ-
տարարէ թէ Եգիպտոսէն Օրման-
եան Պատրիարքին ուղղութեամբ մաս-
նաւոր նամակներ ճշում բանեցու-
ցած են Պատրիարքին վրայ որ-
պէս զի անպատճառ վաւերացնել
տայ իրարման Սրբազանի ընտ-
րութիւնը: Վառնա հրատարակ-
ուող Շարժում թերթն ալ այն
հատուածը նոյնութեամբ արտա-
տրած էր Մշակէն:

Արդ, յանուն ճշմարտութեան
կուգամ իմացնել ձեզ թէ այդ ու-
րը բացարձակապէս անհիմն է:
Եգիպտոսէն մինչեւ հիմայ Պատ-
րիարքարան ուղղութեամբ միակ գը-
րութիւնը Գաւառական Երեսփ-
ոգիովոյ պաշտօնական տեղեկա-
գիրն է որ, աւելորդ է ըսել, կը
ներկայացնէ ամբողջ Եգիպտոսի
հանրութեան ձայնը: Եգիպտոսի
հայերը բաւական խելացի են մը-
տածելու համար թէ վերոյիշեալ
պաշտօնական գրութենէն դուրս
ո՛ր է անհատական դիմում տեղ-
ւոյս պաշտօնական մարմնաց հեղի-
նակութիւնը տկարացնելու միայն
կրնայ ծառայել: Մշակի «Գիրու-
կը» լաւ կընէ ինչէն ախտահարեալ
աւելի խնամով տեղեկութիւններ
հաւաքէ այս կարգի կարեւոր խն-
դիրներու մասին:

Գալով խառն ժողովի այն ու-
րոշման, որով իրարման Սրբա-
զանի ընտրութեան տեղեկագիրը
վաւերացնելէ առաջ անոր յանձ-
նառութիւնը ստանալ կառավարէ-
լնդհանուր ապշութիւն պատճա-
ռած է ամբողջ Եգիպտոսի մէջ:
Խառն ժողովի պարտականութիւն
նէն դուրս է վիճակի մը վրայ Ա-
ռաջնորդ ընտրուած եկեղեցական-
ներն հաւանութեան դիմել իրեն
տրուած պաշտօնին համար: Այդ-
պիսի նախահոգութիւն մը, եթէ
երբեք պէտք տեսնուի անոր, կը
պատկանի ընտրող շրջանակին:
Խառն ժողովի անգամնեւորման մէջ
այսչափ տարրական ճշմարտութիւն
մը ըմբռնողներ գտնուելու են ան-
շուշտ, հետեւաբար իրենց տգի-
տութեան վրայ չէ որ կարգահա-
տինք, այլ իրենց ապօրինաւոր ըն-
թացքին դէմ կը զայրանանք ի-
րաւամբ:

Եգիպտացի
Թ. Գ.—Վերջին պահուն Կ. Պօլ-
սէն կը տեղեկագրուի թէ իրարմ-
ան Սրբազան իր հաւանութիւնը
գրաւորապէս հաղորդած է Պատ-
րիարքարան՝ Եգիպտոսի առաջ-
նորդական պաշտօնին համար:

Խառն ժողովը տեսնենք հիմայ
ինչ նոր խաղ պիտի խաղայ:

Նոյն

ԼՐԱՔԱՂ

Գոհութեամբ կիմանանք թէ Տիար
Արշակ Զօպանեան մտադիր է Բարիդի
մէջ հրատարակել գրական հանդէս մը
որուն առաջին թիւը լոյս պիտի տես-
նէ նոյնիւրի սկիզբը:

—Ս. Պատրիարքը կաշխատի կարող
անձերէ բաղկացած հոգաբարձութիւն
մը ընտրել աղղ. հիւանդանոցին հա-
մար որ զեղծումներու լոյս մը դարձնի
է վերջերս:

—Ս. Պատրիարքը որոշած է եր-
կու նոր որոնողներու բացումը, մէկը
Սեբաստիոյ Անապատի վանքին մէջ,
միւսը Մալաթիոյ մէջ, քառասունական
որրի համար: Նախնական ծախքերու
գումարէն զատ Պատրիարքը խրատա-
նելու որրի համար յատկացուցած է տա-
րեկան վեց ոսկի, որ պիտի հայթայ-
թուի բարեհաճ անձերու խոստացած
նպաստներէն: Ինչպէս մեր նախորդ
թիւով ծանուցելիք, Տիւրքիոյ մէջ ալ
տեղական հասոյթներով որբանոց մը
բացուած է 20 որրի համար: Պատրիար-
քարանք որբանոցներու կազմակերպու-
թեան եւ մատակարարութեան վերա-
բերեալ հրահանգ մը պատրաստել է,
որ պիտի զրկուի թէ որբանոցներուն
անօրէններուն, թէ գաւառ. վարչու-
թիւններու եւ թէ այս հաստատութեանց
օժանդակող անձերուն:

—Գաւիգիւղ Միսիթարեան վարժա-
րանէն այս տարի չըջանաւորտ ելած
են 5 պատանիներ:

—Փրանսական Թրանսաթլանթիք
ընկերութեան Պուրօններ չորեքշաբթի
ծովամայն ճամբորդներու երկար ցան-
կին մէջ ցաօք կը կարգանք երեք հա-
յու անուաններ, Ստեփան Գազարեան,
Թէվէքէլեան եւ Սիմոն Տօմինիկեան:

—Պաթմաի հայոց եկեղեցիին չի-
նութիւնը փութով առաջ կը տարուի:

—Կ. Պօլսոյ առումնական գեղար-
թագմանը տեսակցութիւն մը ունե-
ցել է Ս. Օրմանեանի հետ՝ հայկ. ե-
կեղեցիի զիրկը ընդունող փափաղող
առումնականատակ հրէայ աղկան խնդ-
րի մասին:

—Էջմիածնի մէջ նոր ձեռնադ-
րուած երեք թրքահայ եպիսկո-
պոսներէն մէկ նշանակուած է
Թաւրիզի, միւսը Սպահանի եւ
երրորդը Ամերիկայի հոգեւոր հո-
վիւ:

—Նոր Դարի մէջ կը կարգանք.
«Նով»-վրի մէջ կարգուած ենք
հետեւեալ կարճ խմբագրականը.

«Լոյստոնի լրագիրներէն մէկը,
այս օրերս զետեղել է մի ընդար-
ձակ յօդուած՝ Ռուսիայի հայոց
խնդրի մասին, որի մէջ, անգլիական
լրագիրներէ յատուկ անտակտու-
թեամբ, քիչ անհիմնութեամբ խնդ-
րի ասում Ռուսիայի հասցէին: Այդ
յօդուածի վերջում, ի միջի ալոց
հաղորդում է, որ ամենայն հայոց
պատրիարք կաթողիկոս Մկրտիչ
Աւ. շուտով գալու է Պեդերպուրգ
եւ թէ նրա գալը քաղաքական ա-
հաբին նշանակութիւն ունի: Մեր
հաւաքած տեղեկութիւններէն ե-
րեւում է, որ Պատրիարքի Պե-
տերպուրգ գալու մասին ներկա-
յումս ամենեւին ոչ մի խօսք չկայ»:

Ինք. Օրում կարգուած ենք.

«Բանաստեղծ Վիլիշկոյի «Կա-
կազ»ում բռնած վատ ուղղութիւն-
նը դէպի հայերը, բացի այն որ

գնասակար եւ անմտածուած ուղ-
ղութիւն է, այլ եւ ո՛չ մի իրա-
կան հիմք չունի: Եւ ընդհանրա-
պէս մի աղղ միւսի դէմ գրգռելը
եւ այն ո՛րոնեղ... Կովկասում ուր
թշնամութիւնները առանց այն էլ
շատ են, ուր մարդիկ աւելի կա-
րիք ունին համաձայնութեան եւ
խաղաղութեան, տգիղ եւ անմիտ
գործ է: Այդ գործը աւելի ծի-
ծաղելի է թուում, երբ իմանում
են, որ վրացի (') բանաստեղծը
այս ճանապարհով մտածում է ձու-
լել Կովկասեան ալլաղգիրներին ուսս
ընակիչներին հետ»:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Վառնա 8 յուլիս

Կարգալով Շարժումն այս աւուր թի-
ւին մէջ Պ. Թօփալեցի ուղղութեամբ տու-
ղերը, որոնք անոր ըսածներէն եւ ոչ
մէկուն ուղղակի պատասխանը, այլ
քաջալուք են, Ձեր ընթերցողներէն
չատեր կը վախճան որ այս վէճին վեր-
ջը չպիտի գայ եւ իրենք պիտի ստիպ-
ուին դարձեալ Խրատմէի մէջ կարգալ
խնդրոյն վերաբերեալ գրութիւններ
որ ալ սկսած են տաղտալի ըլլալ:

Կը խնդրեմ ուրեմն որ հաճիք նոյն
խիւ ձեր թերթին օգտին համար վերջ
տալ այս անօգուտ վիճաբանութեան:
Ամէն բան ըսուեցաւ եւ շատ բան կրկ-
նուեցաւ արդէն: Վճիռը հանրութեան
գաղափարներին թո՛ղ ձգէ Պ. Թօփալեցի:
Ինչ պէս մտածողներու թիւը շատ է
ձեր ընթերցողներուն մէջ ('):

Մնամ եւ...

Անկողմնակալ

(') Նամակագրին իրաւացի պահանջ-
քին համեմատ՝ այսօրուէն կը փակենք
մեր սինակները այս վիճաբանութեան
առջեւ: Պարտք կը համարենք ծանու-
ցանել նաեւ որ Տ. Թօփալեցի մեր այս
որոշումը խմանալէ առաջ յայտարարեց
մեզի թէ ա՛լ չի զիջանիլ վիճաբանի
Շարժումն իմրագրներուն հետ, ու-
րոնք պատասխանելու անկարող իրենց
փախուստը ծածկելու համար բառերու
հետ կը խաղան եւ խեղաթիւրումներու
կապաստանին, բացէ ի բաց խոյս տու-
լու համար ստորագրելէ թուղթ մը,
որով իրենք ստանձնէին Պ. Թահմիս-
եանի վրայ ծանրացող պատասխանա-
տուութիւնը:

Մ. Խ.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բազուի ոստիկանութեան բացած
քննութեամբ հաստատուած է որ ան-
հիմն էր այն լուրը թէ տեղւոյն հրէա-
ները քրիստոնէայ աղաքներ գողցած
ըլլան ինչ որ այնքան մեծ գրգռութիւն
առաջ բերած էր հրէաներուն դէմ:

—Էնթաւանսան Պիշ գաղաբացած է
Բարիդի Լը Ժուր լրագրին դէմ որ յայ-
տարարած էր թէ պէճիական այդ թեր-
թը Գերմանիայէ կաշառուած ըլլալուն
համար Տրայֆուսի գաղտին վերաքննու-
թեան ի նպատակ կը գրէ եւ Պեճիայի
գերմանացումին կը հետամտի: Էնթա-
ւանսան 50000 ֆռ. կը պահանջէ
ժողով, իբր քննարկ հաստեցում:

—Վերսայի Երզնակներու գաղա-
բանը Զօլայի դէմ առաւ նոյն վճիռը
զոր տուած էր Բարիդի գաղաբանը:
Զօլա եւ Օրօթի խմբագիրը գաղապար-
տուեցան մէկ տարի բանտարկութեան
եւ 3000 ական ֆռ. տուեցան:
Դատարարութեան վերջնապէս ետ-

քը գաղաբանին չէնք չուրջը հաւա-
քուած բազմութեան մէջ մեծ իրար-
անցում կը տիրէր: Զօլայի համակիր-
ներուն եւ հակակիրներուն միջեւ վէճ,
կռիւ ու ծեծ պատահեցան, որոնց հե-
տեւեցան նաեւ մէկ երկու մեղաւար-
տութիւն:

—Տրայֆուսի գործը կը շարունակէ
յուզիլ Ֆրանսացիները: Անոր բարե-
կամները կը պահանջեն դատին վերա-
քննութիւնը, իսկ հակադրայֆուս-
եանները ամէն ճիղ կը թափեն այդ
պատահականութեան առջեւն առնելու
համար:

—Անտիփանի ռուս գինուորներուն
վրայ յարձակում գործող իսլամներուն
դատարարութիւնը վերջացաւ: Զին-
ւորական տեսանք 48 ամբաստանեալ-
ներէն 45ը կախուելու, 1ը մշտնջենա-
ւոր բանտարկութեան գաղապարեց,
իսկ 2ը անպարտ արձակուեցան:

Ձարին հիւամանով մահուան դատա-
պարտուածներէն 42ին պատիժը փոխ-
ուեցաւ մշտնջենաւոր բանտարկու-
թեան:

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԱՁԴ

Կը խնդրուի իրաւունքի Յար-
գոյ բաժանորդներէն որ այսուհետեւ
բաժնեգրին զրկեն ուղղակի խմբագ-
րութեան հասցէին որ կը գտնուի
թերթին ճակատը:

ՊԱԼԳԱՆ ՄԵՄԱԼԻՔԻ

Եւրոպայի ասորական պէրու պիւ-
թիւն տէվէթլէրին ֆիքրինի իշ-
ղալ իտէն վէ պու կիւնէ գաղաբ
հալը միւսքին օլմայան Շարք մէ-
սէլէսինտէ էն պէօլիւք եէր թու-
թան նօգթա պու կիւն էվրու-
բա գըթաւնտա պուլընան թիւրք
մէմալիքինին (Մաքէթոնիա) թագ-
սիւմ վէ եախօտ հալը հաղըրտա
իպգաւը մէսէլէսի օլմալլէ, Պալ-
գան եւրոպայի պուլընան ու-
ֆագ տէվէթլէրտէն հէր պիւրի
խաւսաւաւաւաւն թէրք իտէնէկի
էմալըրնտան էն պէօլիւք բար-
չայր գաղմադ հալմէսի իլէ հէր
կիւն: Մաքէթոնիապու պիւրի պի-
րինտէն իլէրիւ կէչէպիլլէք իշլուն
եէնի եէնի թէտպիլլէր էլէ ալ-
մաղտա օլտըղլարը կիպի, պաղէն
տէ պու պապտէ շու ուֆագ տէվ-
լէթլէր իէքտիկէրինէ գարչը հա-
սէտլիքլէրի տահա իլէրի կէօթիւ-
րէրէք պիւրի տիկէրին թէգաղտիւ-
մընա մանի օլմաղտա վէ պու սէ-
պէպլէ խաւսաւաւաւաւ կէօլլէրի էօ-
կիւնտէ մերաա գաղկաւսը չըգա-
րան խալըրսըղ էվաղաւը կիպի
հէմէն հէմէն պիւր պիւրինին պաչը-
նը եարաճագ տէրէնէտէ խուսու-
մէթի իլէրի կէօթիւրմէքտէ իտի-
լէր:

Պու մէսէլէ հագգընտա տիւվէ-
լի մուղաղմաղտան էն գիյատէ մէն-
ֆագալարը օլման Բուսիա վէ Աւստ-
րիա տէվէթլէրի Պալգանին շու
թէհլիքլի ահվալինի կէօթիւպ տէ
պիւլա գալտ տուրսմալաճագաւ-
ըրնտան, շու իքի տէվէթլին
մէնֆագալը եէքտիկէրինէ մու-
ղայիւր օլմաղլէ, պիւրինին թէչվի-
գինէ տիկէրի միւսմանէաթ չըգա-
րարագ, 1896 սէնէսինէ տէկին
Պալգանտա ահվալը սիյասիլէքէչ-
մէքէչ վէ միւլէվլլէ պիւր սուրէթ-
տէ տէվալ իթմէքտէ իտի. չէօյ-
լէքի շու քիւլիւք միւլլէթլէրին էն
ուֆագ եօլլու պիւր չարըրմալարը
էն պէօլիւք վէ էն տէհլէթլի ու-
մում մուհարէպէլլէր տէպէպիլլէթ

վերջնական րէնս կէտերունմէքտէ օլ-
տըղընտան, պարի մուսապաթ սու-
րէթտէ շու թէհլիքէնին էօնիւնիւ
ալմագ իշին Բէթէրսպուրկ վէ
վիշնան գապինէլէրի Պաղաւն մէ-
սէլէսի հագգընտա իքի սէնէ մու-
գատտէմ պէլինէլէրինտէ միւթապէ-
գաթ հուսուլա կէթիւրմիշ օլուպ,
անտէն սօնրա Բուսիա վէ Աւստրիա
տէվլէթլէրի Պաղաւն նիմ ատանըն
հալը հաղըրը սիյասիյէսինի միւ-
թէթիքէն մուհաֆազա իտէնէքլէ-
րինի խարիճիյէ նաղըրլարը վա-
սիթասը իլէ ալէնէն պէյան իթ-
տիլէր իտի:

Եունան-թիւրք մուհարէպէսին-
տէ, Պուլկար, Սըրպ վէ Բուսի
միլլէթլէրի միւսալիսէլէտէն մէնն ի-
տէն քէզա մէղքիւր իքի տէվլէթ-
լէր օլմըշ տըր:

Քէզա պուկինն ֆէխամ. Բրէնս
հագըրէթլէրինին Բուսիա գրա-
լընը զիյարէթ իտուպտէ պիւլիսէ-
րէ հէր իքիսինինտէ ջար հաղըրէթ-
լէրինի տախի զիյարէթ իթմէլէրի,
մէղքիւր իքի տէվլէթլէրին զիքը
օլման միւթապազաթլէրն սէմէ-
րէսի ատտ օլմնապիլիւր. զիքա է-
վէտէն պէրու Բուսիայա գարը
Աւստրիա բոլիթիգասընա իւրտմէթ
իտէն վէ պիւր սէնէ էվլէլ Պուլ-
կարիա սինօրընա ասքէր սէվգ ի-
տէն գրալ Գարօլլըն ախիւրէն Պուլ-
կար հիւքիւմտարընա վէ միլլէթի-
նէ իպրազ իթմիկի մուհապաթլէրինի
վէ Բէթրսպուրկա իտէնէկի եօլմը-
լըղընը պաշգա պիւր սէպէպէ համլ
իտէմէյօրըղ: Պինանէն ալէյհ Պալ-
գան նիմ ճէղիւրէ միւն Աւստրիա
վէ Բուսիա պէյնինտէ միւթապա-
գաթ հասըլ օլմուշ օլտըղը կիպի,
պուկինն Բուսիայա վէ Պուլկա-
րիա պէյնինտէ տախի օ եօլտա
պիւր միւթապազաթ հուսուլա կէ-
միշ տիւր:

Մ ՈՒ ՀԱՐԵՊԵ

Մ. ԱՄԷՐԻԳԱՎԵ ՍՊԱՆԻԱ

Պու իքի տէվլէթ պէյնինտէ
մուհարէպէ ալըլաճաղը էսնալէր-
տէ Էստէրալալա Բուսիա կիպի
հէր մէսէլէյէ թէք կէօղլէ պագան
իգալալէրէսթ կազէթալար ըՍ-
պաննօլլարըն ասալէթ, տիւրայէթ
վէ գուվլէթլէրինտէն պահս իթ-
տիլէրի սըրատա Ամէրիգալըլա-
րըն մաղլուպ օլաճաղարը ալըգ-
տա կէօրիւնիլօր կիպի թէլադ-
գը իթմէքտէ իքէն, շու իքի ալ
զարֆընտա հէր պիւր իւմիտ պօշա
չըգուպ, պուկինն տախի՝ աման,
միւսալէյհէ եօլունը պուլմագ ի-
շին տէօքիլէն պիկիւնահ գան-
լար իւզէրինէ թէմսահ (կոկորդի-
լոս) կիպի կէօղ եաշլարը տէօք-
մէքտէ իսէլէր տէ, չիֆաիտէ:

Ամէրիգալըլար Սանթիակօյը
Գուպանըն պէօյիւք պիւր զըսմը
իլէ պէրապէր իսթիլա իթմիքտէն
վէ Սպանիա օրտուսընըն հէր պիւր
լէվալիմաթ վէ սիւհալարընը էլէ
կէշիւրիքտէն սօնրա, Ֆիլիպին ա-
տալարընտան մատա Սպանիա

սէվահիլինէ տախի հարպ սէֆինէ-
լէրինի եօլա չըգալմագտա օլուպ,
ասըրլարճա գատաարըղը իլէ քէս-
պը շէհրէթ իտէն Տօն Գիշտու-
րըն վաթանընը սարսըթմագ թէ-
տապիւրինտէ տէվամ իտէյօրլար:
(Թէլիկրաֆլար)

Վաշինկթոն

Տիւն (16 յուլիս) հարպիյէ մէճ-
լիսի Ճիւմհալիյէթ իշիսի Սար
Քինլինին իշյասէթի թահթընտա
իճթիմա իթտի: Բօրթօ Բիկօնամ
իլիմանը թօրա թուլմագ վէ ա-
միրալ վաթսընըն գօմանտա
ալթընտա պուլընան տօնանմայր
Սպանիա սէվահիլինէ եօլլաճագ
իշին գարար վէրիլտի:

Վաշինկթոն

Եօլա չըգալա հաղըր պուլըն-
մագ իշին էմիլէր վէրիլմիշ տիւր
վէ հաֆթա պաշընա գատար ա-
միրալ վաթսըն հարէքէթ իտէ-
նէք տիւր:

Վաշինկթոն

Եաղընտա սուհէ միւզէքէսի-
նէ կիւրիլիմէկէ իւմիտ եօգ տըր:
Տիւլէլի մուսաղլաճա էլիլիւրինտէն
հիշ պիւրիսի պու պապտէ թէք-
լիֆտէ պուլընմատը:

Մատրիտ

Պիւթիւն Սպանիա իլիմանլարը-
նը թագվիյէ ու մուհաֆազա իթ-
մէկէ քէմալը կէրմի իլէ չալըլը-
մագտա տըր: Հիւքիւմէթ Մահօն
իլիմանըն ֆէնէլէրին սէօյիւնիւ-
մէսինի էմր իթտի:

Մանիլա, 7 յուլիս

Ֆիլիպին ատալարընտա Սպա-
նիայա գարըն ըստան իտէն ասը-
լարըն սէրկէրտէսի Ալիսիալտօ՝ Ժէ-
նէրալ Օկիւսթինին (սպանիա գօ-
մանտանը) թէսլիմօլմնմասընը թա-
լէպ իթտի: Օկիւսթին թէսլիմ օլ-
մայաճաղընը պիւրիլմիշ տիւր:

Վաշինկթոն

Բօրթօ Բիկօ իւզէրինէ կէօն-
տէրիլմիշ օլան ամէրիգալը Ժէնէ-
րալ Պրօքէ օրտուսըն հարէքէթ
իթմէկէ հաղըր սիւլընտըղընը
պիւրիլմիշ տիւր:

Սանթիակօտա պիւր կէօմրիւք
տաիլէսի թէնէսի օլունաճագ:
24000 քիլի Սպանիայա ալմէթ
իտէնէքլէր տիւր:

Մատրիտ

Կազէթալար Բէք սըղը սան-
սուրտան կէշիլօրլար:

Հիւքիւմէթի հաղըրէյէ մուսա-
լիֆ ֆըրգալար՝ Մէճլիսը Մէպու-
սանըն իշինէ միւրաճաթ օլմն-
մագսըղըն Սանթիակօնըն թէսլիմ
օլմնմասընա գարըն բօրթէսթ իթ-
մէք էֆըսարընտա տըրլար:

Սպանիա տախիլինտէ իսթի-
լաֆը էֆըսար հիւքմ իթմէքտէ
տիւր:

ՍՕՆ ՀԱՎ ԱՏԻԱՍԹ

Բարիկ

Չօլանըն մուհաքէմէսի սէպէ-
պիլլէ տինն աղչամ վէրսալտա
էհալի նիւմայիշ իթտի: պու սէ-
պէպլէ 27 քիլի տէրտէսլիլէ թէվ-
գըֆ օլմնտըլար:

Շայէաթա կէօրէ Չօլա Ժրնէ-
վէ գաշլըշ տըր:

Կազէթալար Մ. Չօլանըն Ֆը-
րանսատուն տըշարը չըգալը օլտը-
ղընը թաստիգ իտէյօրլար:

Մ. Չօլանըն տօսթլարը իտէ
Ֆրանսատան տըշարը չըգալմըշ
օլտըղընը պէյանլէ, մահքէմէնին
գարարը մուհիպ հապս օլմնմա-
մագ իշին սագլանմըշ օլտըղընը
սէօյլէմէքտէ տիւրլէր:

Օռօս կազէթասը Մ. Չօլանըն
պիւր պէնտինի նէշը իթտի:

Չօլա հոկաեմրերտէ քէնտի տէ-
լիլ վէ էմարէլէրի իլէ գատըլար
հուզուրընա չըգաճաղընը սէօյլէ-
միշ վէ պու տէլիլէրի շիմտիյէ
գատար մահքէմէյէ իպրազ իթ-
մէկէ միւսատէ վէրիլմէսիկինի
թէնէսիֆէն պէյան իթմիշ տիւր:

Սանթիակօ էյալէթինին հէնի
թէշքիլաթ ճէտվէլի Մաք Գինլի-
տէն իմգալանմըշ օլուպ, էհալիյէ
հէր նէվ սէրպէստիյէթ վէրիլմէք-
տէ վէ հէրիլ մէմուրլարը քէնտի
էվլէլէրի մէմուրլիլէրինտէ իպ-
գա իթմէքտէ տիւր:

Ամէրիգալըլարըն գապլը ալ-
թընտա պուլընան հէրլէրտէ հէր
պիւր տէվլէթին մալլէրի գապուլ օ-
լմնաճագ, հապստա պուլընան ըՍ-
պաննօլլարըն մըգտարը 22780
քիլիյէ պալիլ օլմագաա ըմըշ:

Ասըլար Մ. Գաստիօյը վալի
ինթիլապ իթտիլէր. ֆապաթ գա-
նիլաթա կէօրէ՝ Մաք Գինլի վա-
լինին թայինի էհալիտէն իճթիւս
օլմնաճագ մէճլիսէ իհալի իտէնէք
տիւր:

Գուպալըլարըն պու գալիտէի
գապուլ իթմէլէրի շիւհհէլի տիւր:
Էն սօն թէլէկրաֆա կէօրէ,
Գուպալըլար վէ Ամէրիգալըլար
պէյնինտէ մուսապէրաթ քէսիլ-
միշ, վէ եագընէն պիւր միւսատէ-
մէտէն գօրգուլմագտա ըմըշ:

ՄԻԻԹԵՆԵՎ ՎԻԵ

Իմրէրաթօր կիյեօմ հոկտեմբեր
17տէ Պաղէստինէ (Սիւրէյա) հէ-
թիշէնէք իմիշ:

Եըլալ սէրալը մուհաֆըզ ա-
լալարընտան, Էրքոշդիլալ նամ
սիւարի ալալը Սուլթանըն իրա-
տէսի իւզլէ Սիւրէյայա կիտուպ
կիյօմըն աղիմէթի էսնասընտա օ-
րատա պուլընաճագ տըր:

Ֆէրըանա (Բուսիա) ըստանըն-
տան տօլալը թահթը մուհաքէմէ-
յէ ալմնմըշ օլան 48 քիլիտէն 45ի
իտամա, պիւրի հապսա մահքիւմ
օլուպ, տիկէր իքիսի պէրաաթ
իթմիշ տիւր:

Իտամա մահքիւմ օլանլարտան
32 սինէ ջար աֆլ իտուպ, ճէզա-
լարը էպէտի քիւրէքէ թահվիլ օ-
լմնմըշ տըր:

Թիւրք հիւքիւմէթի հէնի-
տէն 50 ասքէր կիւրիտէ եօլլամըշ
իսէտէ, ամիրալար անլարըն գա-

րալա չըգալմաճընա միւսատէ վէր-
մէմիշլէր տիւր:

Պիւր գաշ հաֆթա մուգատ-
տէմ իրաւունքըն շայանը Էնի-
յէթ մէնպալարտան ալուպ նէշը
իթմիշ օլտըղը իւզլէ, Ֆրանսըզ
կազէթալարը տախի՝ Պիլիլա վի-
լայէթի տախիլինտէ Քիւրտլէրին
հէնիտէն իճրա իթտիլէրի գըր-
կըն ու վահիլիլէրի պու հաֆթա
նէշը իթմէկէ պաշլամըշլար տըր:
Մէղքիւր ճէրիտէլէր իշին Ճէլա-
լէտտինին օլլու շէյի Սալիտին
իսլահաթ մէմուլը սըֆաթը ալ-
թընտա իշլէմէքտէ օլտըղը վահ-
շիլիլէրի կէօսթէրէքէ՝ թիւրք
հիւքիւմէթինէ վէ Եըլալգա գար-
շը Բէք շէտիտ իստան իսթիմալ
իթմէքտէ տիւրլէր:

Սօֆիանըն իքթիֆազ նամ կա-
զէթատա օգունտուղընա պինայէն
Պուլկարիտտան Սթանպուլա կիտէն
պաղը իսլամլարը տախի թիւրլէր
հապս իտուպ հաֆթալարճա հա-
գարէթ վէ իսքէնէք ալթընա ալ-
մագտա ըմըշլար. պու իսլամա-
րըն հապսընա սէպէպ Պուրկազ-
տա գալըզը Օսման նամընտա
պիւր մուսալիլին վէրտիկի ժուր-
նալար օլմաղլէ, հապս օլմնանլար
տան ըմըշլաթ ալմագլէ սէրպէսթ
պըրագըրլար ըմըշ:

Պագուտան Բուս վէ Ֆրան-
սըզ կազէթալարըն ալտըղը մա-
լիւմաթա կէօրէ, Բաֆալ Բաֆ-
միլօֆ իսմինտէ պիւր Եահուտի 8
եաշլընտա պիւր իսլամ չօճուզը չու-
վալա սօգուպ գաշըրտըղը էսնատէ
բօլիսլէրտէն թուլթուլմըշ, վէ պու
հէյէճան սէպէպի իլէ Եահուտի-
լէրտէն 40 քիլի գատար սօրալար
վէ թաշլար իլէ եարէլէնմիշ տիւր-
լէր:

ՉԱՍԻՐԷ ԲԻԱՑԱՍԸ

Բիւսյալա մալ ինմէյօր վէ ֆի-
աթլարտա կէշէն հաֆթատան պիւր
ալ թէպէտտիլաթ կէօրիւնիլօր:

Եալընըզ կիւնտէ 7—8 արապա
արբա կէլմէքտէ օլուպ, ֆիլաթը
4—4.20 ֆրանգ:

Իսմէն պուլտայ ֆիլաթը 8—8.20
ֆրանգ տըր:

ԱՐՄԵՆԱԿԱ Ս. ՎԱՌՆԱԼԵԱՆ

Մարտագոհ-ուսուղիք ձեռագիտութեան

Պատիւ ունի ծանուցանիլ Ար-
գոյ հասարակութեան թէ պատ-
րաստ է դասեր տալ իգական սե-
ռի յատուկ ձեռագիտութեան եւ
իրեն աշակերտողներուն սորվեցը-
նել առանց փորձի (բօսովա) հա-
գուստ պատրաստել նուրը ճաշա-
կով: Փափագողները պարտին դի-
մել իրեն, 5րդ. թաղ, Բիւսթա փո-
ղոց, թիւ 334, անձամբ կամ քար-
թով մը: 4—5

ԱԶԴ

Իրաւունք կը ծախուի Սասուն
սըճարանի ծխալաճառ Պ. Վահան
Անտոնեանի, Մուսալաղաբուրու գահ-
վէճի Պ. Յակոբ կէօղիպէօյիւք-
եանի եւ Ապտիւրրահման մէկիլիին
գէմ Հայկական Գրատան մէջ
ի վաճառ: